

Tarkistuslista potilaille

*joita hakeutuvat
sairaanhoidon ulkomaille*

Tarkistuslista potilaille

jotka hakeutuvat sairaanhoitoon ulkomaille¹

Rajatylittävä terveydenhuolto*

Tiesitkö, että EU:n lainsäädännön mukaan sinulla on oikeus käyttää terveydenhuollon tarjoajan, sairaalan tai proviisorin palveluja kaikissa muissa EU- ja ETA*-maissa ja saada korvaus sairaanhoitokustannuksista kotimaasi* kansallisesta terveydenhuoltojärjestelmästä* tai sairausvakuutuslaitoksesta*?*

Potilaiden oikeuksien soveltamisesta rajatylittävässä terveydenhuollossa annetun direktiivin 2011/24/EU* mukaan kaikki EU:n* ja ETAn* kansalaiset voivat hyödyntää uusia mahdollisuuksia hakeutua terveydenhuoltoon ulkomaille ja saada korvaus kaikista tai joistakin sairaanhoitokustannuksista niiden mahdollisuuksien lisäksi, joita heillä oli jo aiemmin sosiaaliturva-asetusten (EY) N:o 883/2004 ja 987/2009* nojalla.

Eri tutkimusten mukaan on tärkeää, että potilaat ovat hankkineet riittävästi tietoa ja valmistautuneet hyvin, ennen kuin he hakeutuvat sairaanhoitoon ulkomaille. Rajatylittävän terveydenhuollon* potilaiden on oltava tietoisia

- kustannusten korvaamiseen liittyvistä oikeuksista
- siitä, miten tärkeää potilaiden on hankkia tietoa haluamastaan sairaanhoidosta sekä siitä terveydenhuollon tarjoajasta tai sairaalasta, jolta he haluavat saada hoitoa
- oikeuksistaan tehdä valitus kaikista päätöksistä, jotka koskevat terveydenhuoltoon hakeutumista ulkomaille tai tilannetta, jossa jokin menee vikaan, ja hakea muutosta tällaiseen päätökseen
- ulkomaille hoitoon hakeutumiseen liittyvistä järjestelyistä, joita heidän on tehtävä.

Ennen kuin sitoudut mihinkään, tutustu tähän tarkistuslistaan. Sen avulla voit varmistaa, että teet oikean päätöksen ja voit hakeutua luottavaisin mielin terveydenhuoltoon ulkomaille.

¹ Tarkistuslistaan liitettyssä aakkostetussa sanastossa on määritelmä ja selitys kaikista tähdellä (*) merkityistä käsitteistä.

Vastuuvapauslauseke

Tämä asiakirja laadittiin terveysalan ohjelman (2014–2020) puitteissa osana Euroopan komission valtuutuksella toimineen kuluttaja-, terveys-, maatalous- ja elintarvikeasioiden toimeenpanoviraston (Chafea) kanssa tehtyä hankintasopimusta. Tämän raportin sisältö edustaa toimeksisaajan näkemyksiä ja on yksinomaan toimeksisaajan vastuulla. Sisällön ei voida millään tavalla katsoa edustavan Euroopan komission ja/tai Chafean tai minkään muun Euroopan unionin elimen näkemyksiä. Euroopan komissio ja/tai Chafea eivät takaa raportissa esitettyjen tietojen virheettömyyttä eivätkä ne ole vastuussa siitä, miten kolmannet osapuolet käyttävät tietoja.

Tarkistuslista potilaille, jotka hakeutuvat sairaanhoitoon ulkomaille

...ennen kuin teet päätöksen ulkomaille hoitoon hakeutumisesta

✓ Ota selvää oikeuksistasi rajatylittävään terveydenhuoltoon*

Selvitä, mitä eri mahdollisuuksia sinulla on saada korvaus ulkomailta annetun hoidon kustannuksista joko direktiivin 2011/24/EU* tai sosiaaliturva-asetusten (EY) N:o 883/2004 ja 987/2009* nojalla. Kummassakin näistä EU:n säädöksistä myönnetään oikeus ulkomailta aiheutuneiden kustannusten korvaukseen. Niiden välillä on kuitenkin eroja korvauksen piiriin kuuluvien terveydenhuoltopalvelujen valikoimassa, sairaanhoidon saannin edellytyksissä ja taloudellisissa vaikutuksissa. Ota selvää myös pelkästään kansallisesta lainsäädännöstä aiheutuvista oikeuksista, jotka voivat perustua esimerkiksi raja-alueiden kansallisiin terveydenhuoltojärjestelyihin.

Hanki riittävästi tietoa hoitoon pääsyä ulkomailta koskevista potilaan oikeuksista, kuten oikeudesta syrjimättömyyteen kansalaisuuden perusteella terveydenhuoltoon pääsyssä, oikeudesta samanhintaiseen hoitoon, oikeudesta avoimiin valitus- ja oikaisumenettelyihin ja vammaisten henkilöiden oikeudesta esteettömään sairaaloihin pääsyyn.

Saat lisätietoja kotimaasi* kansallisesta yhteyspisteestä.

✓ Ota selvää kansallisista yhteyspisteistä*

Potilaat eivät useinkaan tiedä, että heidän käytössään on rajatylittävän terveydenhuollon kansallisia yhteyspisteitä*. Kansallisten yhteyspisteiden päätehtävänä on avustaa potilaita ja antaa heille selkeää ja helposti saatavissa olevaa tietoa kaikista rajatylittävään terveydenhuoltoon* liittyvistä seikoista. Voit saada monenlaista hyödyllistä tietoa sekä kotimaasi* että hoitomaan* kansallisesta yhteyspisteestä.

✓ Ota selvää haluamastasi hoidosta

Ota selvää haluamastasi hoidosta, myös hoitovaihtoehdoista, hoitomenetelmästä, odotetusta tuloksesta sekä mahdollisista haitoista ja riskeistä.

Ole joka tapauksessa yhteydessä yleislääkäriisi*, ennen kuin sitoudut hakeutumaan hoitoon ulkomaille. Yleislääkärisi tietää eniten nykyisestä terveydentilastasi ja sairaushistoriastasi. Siksi hän voi auttaa sinua tekemään parhaan päätöksen ja antaa tärkeän toisen mielipiteen suunnitelmistasi hakeutua hoitoon ulkomaille.

✓ Ota selvää ulkomaisesta terveydenhuollon tarjoajasta tai sairaalasta

Ota selvää siitä terveydenhuollon tarjoajasta, sairaalasta tai hoitolaitoksesta, jonka palveluja haluat käyttää. Ennen kuin valitset terveydenhuollon tarjoajan, hanki riittävästi tietoa seuraavista asioista:

- terveydenhuollon tarjoajan oikeus harjoittaa lääkärin ammattia
- terveydenhuollon tarjoajan sosiaaliturvaan liittyvä asema eli tiedot siitä, onko terveydenhuollon tarjoajalla oikeus antaa palveluja, jotka kuuluvat sosiaaliturvajärjestelmän piiriin
- laatu- ja turvallisuusvaatimukset, joita terveydenhuollon tarjoajaan tai sairaalaan sovelletaan.

Saat tietoa terveydenhuollon tarjoajasta hoitomaan* kansallisesta yhteyspisteestä sekä kyseisen maan kansallisesta terveydenhuoltojärjestelmästä* tai sairausvakuutuslaitoksesta*.

✓ Selvitä, tarvitsetko lähetteen

Saatat tarvita erikoissairaanhoidon lähetteen sinua omassa maassasi hoitavalta yleislääkäriltä* tai hoitojäsenvaltion* yleislääkäriltä*.

Pyydä lisätietoja kotimaasi kansallisesta yhteyspisteestä tai omasta kansallisesta terveydenhuoltojärjestelmästä* tai sairausvakuutuslaitoksestasi*.

✓ Selvitä, mitkä odotettavissa olevista kustannuksista korvataan ja mitkä sinun on maksettava itse

Ole aina yhteydessä omaan kansalliseen terveydenhuoltojärjestelmääsi* tai sairausvakuutuslaitokseesi* ennen ulkomaille matkustamista, jotta saat tietoa odotettavissa olevista kustannuksista ja korvausmääristä. Yritä selvittää, mitkä kustannukset jäävät lopulta sinun maksettaviksesi. Ota huomioon myös mahdolliset ennakoimattomat kustannukset, jotka liittyvät esimerkiksi kääntämiseen, jatkohoitoon tai oleskelun pidentämiseen tarvittaessa.

Saat lisätietoja kotimaasi* kansallisesta yhteyspisteestä.

✓ Ota selvää yksityisen matkavakuutuksen tai täydentävän sairausvakuutuksen merkityksestä

Matkoista ja oleskelusta, kotimaahan paluulennosta tai kuljetuksesta aiheutuvat lisäkustannukset tai yksityissairaalassa annetun hoidon sairaanhoitokustannukset eivät välttämättä kuulu sosiaaliturvasi piiriin. Matkavakuutuksesi tai täydentävä yksityinen sairausvakuutuksesi saattaa kuitenkin korvata nämä kustannukset. Tarkista ennen matkalle lähtöä vakuutuksestasi, mitkä palvelut se kattaa. Ilmoita lisäksi vakuutuksen tarjoajalle, että aiot matkustaa ulkomaille.

Pyydä lisätietoja kotimaasi kansallisesta yhteyspisteestä tai omasta kansallisesta terveydenhuoltojärjestelmästä* tai sairausvakuutuslaitoksestasi*.

... kun olet tehnyt päätöksen ulkomaille hoitoon matkustamisesta

- ✓ Älä lähe matkalle ilman kansallisen terveydenhuoltojärjestelmän* tai sairausvakuutuslaitoksen* myöntämää ennakkolupaa*, jos hoitoon tarvitaan ennakkolupa

Joissakin tapauksissa (esimerkiksi sairaalahoito tai pitkälle erikoistuneet palvelut) kustannusten korvaaminen saattaa edellyttää, että hankit etukäteishyväksynnän eli ennakkoluvan* oman maasi kansallisesta terveydenhuoltojärjestelmästä* tai sairausvakuutuslaitoksesta*. Selvitä, sovelletaanko haluamaasi hoitoon ennakkolupaa*. Ota selvää myös ennakkolupahakemuksen toimittamismenettelystä ja ennakoidusta päätöksen saamiseen kuluvasta ajasta.

Hanki tarvittaessa ennakkolupa* hoidon saamiseen ulkomailla. Jos et ole hankkinut ennakkolupaa*, korvaushakemuksesi saatetaan evätä.

Pyydä lisätietoja kotimaasi* kansallisesta yhteyspisteestä tai omasta kansallisesta terveydenhuoltojärjestelmästä* tai sairausvakuutuslaitoksestasi*.

- ✓ Ota selvää kustannusten korvaamiseen liittyvästä menettelystä ja määräajoista

Selvitä etukäteen, mille taholle sinun on osoitettava korvaushakemuksesi. Ota selvää myös korvauksen saamiseen sovellettavista menettelyistä ja määräajoista sekä siitä, mitä asiakirjoja sinun on toimitettava todisteeksi oikeuksistasi korvaukseen.

Pyydä lisätietoja kotimaasi* kansallisesta yhteyspisteestä tai omasta kansallisesta terveydenhuoltojärjestelmästä* tai sairausvakuutuslaitoksestasi*.

- ✓ Selvitä, mitä asiakirjoja sinun on esitettävä saadaksesi korvauksen*

Kansallinen terveydenhuoltojärjestelmä* tai sairausvakuutuslaitos* voi edellyttää, että esität erilaisia todisteasiakirjoja saamastasi hoidosta ja sinulle aiheutuneista kustannuksista, jotta se voi hyväksyä korvaushakemuksesi. Selvitä, mitkä asiakirjat sinun on hankittava etukäteen.

Pyydä lisätietoja kotimaasi* kansallisesta yhteyspisteestä tai omasta kansallisesta terveydenhuoltojärjestelmästä* tai sairausvakuutuslaitoksestasi*.

✓ Järjestä potilasasiakirjojen siirto tai hanki jäljennös niistä

Sinulle voi aiheutua haittaa siitä, että saat hoitoa tai sinulle tehdään toimenpide ilman, että tarvittavat potilasasiakirjat* tai niiden jäljennös siirretään hoitavalle ulkomaiselle terveydenhuollon tarjoajalle.

Sinulla on oikeus tutustua sinua koskeviin potilasasiakirjoihin etäyhteyden välityksellä tai ainakin saada jäljennös niistä. Terveydenhuollon tarjoajan on annettava sinun tutustua potilasasiakirjoihisi tai toimitettava sinulle jäljennös niistä tai vähintään järjestettävä potilasasiakirjosi siirto suoraan sinua hoitavalle ulkomaiselle terveydenhuollon tarjoajalle tai sairaalalle.

Pyydä lisätietoja kotimaasi* kansallisesta yhteyspisteestä.

✓ Järjestä tulkkaus tai asiakirjojen kääntäminen, jos sinulla ja hoidon antavalla terveydenhuollon tarjoajalla ei ole yhteistä kieltä

On tärkeää huomioida mahdollinen kielimuuri, jotta sinä ja ulkomainen terveydenhuollon tarjoaja ymmärrätte toisianne. Jos sinulla ja hoidon antavalla terveydenhuollon tarjoajalla ei ole yhteistä kieltä, järjestä tulkkaus ja asiakirjojen kääntäminen. Useimmiten vastaat itse käännosten järjestämisestä ja maksamisesta.

Pyydä lisätietoja hoitomaan* kansallisesta yhteyspisteestä.

✓ Älä sitoudu mihinkään, jos et ymmärrä kaikkia tietoja ja järjestelyjä

Sinulla on oikeus antaa tietoon perustuva suostumus kaikissa EU*- ja ETA*-maissa. On erittäin tärkeää, että ymmärrät terveydenhuollon tarjoajan antamien tietojen sisällön riittävällä tavalla ennen kuin teet minkäänlaista päätöstä tai sopimusta. Älä koskaan suostu mihinkään hoitoon tai toimenpiteeseen, jos sinusta tuntuu, ettet ymmärrä kaikkia tai joitakin saamiasi tietoja, tai jos sinusta tuntuu, että tarvitset lisätietoja, jotta voit tehdä oikean päätöksen hoidostasi.

Pyydä lisätietoja hoitomaan* kansallisesta yhteyspisteestä.

✓ Varmista, että sinua ulkomailla hoitava terveydenhuollon tarjoaja laatii hoidostasi potilasasiakirjat

Varmista, että sinua ulkomailla hoitava terveydenhuollon tarjoaja laatii sinua koskevat potilasasiakirjat*, jotka sisältävät muun muassa sellaista tietoa kuin diagnoosin, tutkimustulokset, lääketieteelliset arviot ja tiedot tehdyistä hoidoista tai toimenpiteistä.

Potilasasiakirjojen* laatiminen voi olla tärkeää, jotta voit järjestää sopivan jatkohoidon*, esittää todisteita ulkomailla saamastasi sairaanhoidosta hakiessasi korvausta ja pyytää oikaisua, jos et ole tyytyväinen saamaasi hoitoon.

Pyydä lisätietoja hoitomaan* kansallisesta yhteyspisteestä.

✓ Järjestä sopiva jatkohoito

Kun olet saanut hoitoa ulkomailla ja tarvitset lääketieteellistä seurantaan, sinulla on oikeus sopivaan jatkohoitoon* kotimaassasi.

Huolehdi siitä, että ulkomailla sinua hoitaneiden terveydenhuollon tarjoajien laatimat potilasasiakirjat tai niiden jäljennös siirretään terveydenhuollon tarjoajien nähtäväksi kotimaassasi. Tällä tavalla voidaan järjestää sopiva jatkohoito. Järjestä tarvittaessa asiakirjojen kääntäminen. Jos tarvitset reseptin*, muista ilmoittaa myös reseptin antavalle terveydenhuollon tarjoajalle, että aiot esittää reseptin* proviisorille omassa maassasi. Tällöin reseptin antava terveydenhuollon tarjoaja voi varmistaa, että hän antaa reseptin rajatylittävää käyttöä koskevien ohjeiden mukaisesti.

Pyydä lisätietoja kotimaasi* kansallisesta yhteyspisteestä.

✓ Sästä kuitit ja muut asiakirjat, jotka sinun on esitettävä saadaksesi korvauksen

Sästä kaikki kuitit ja muut asiakirjat, jotka sinun on esitettävä todisteena, jotta voit saada korvauksen kustannuksista oman maasi kansallisesta terveydenhuoltojärjestelmästä* tai sairausvakuutuslaitoksesta*.

Pyydä lisätietoja kotimaasi* kansallisesta yhteyspisteestä tai omasta kansallisesta terveydenhuoltojärjestelmästä* tai sairausvakuutuslaitoksestasi*.

✓ Ota selvää oikeuksistasi hakea muutosta kaikkiin päätöksiin, jotka koskevat ennakkolupaa tai korvausta, ja oikeuksistasi tehdä valitus ja pyytää oikaisua, jos jokin menee vikaan

Sinulla on oikeus hakea muutosta kaikkiin kansallisen terveydenhuoltojärjestelmän* tai sairausvakuutuslaitoksen* päätöksiin, jotka koskevat terveydenhuollon saantia ulkomailla. Ota selvää eri muutoksenhakuvaihtoehdoista, käytössä olevista menettelyistä ja noudatettavista määräajoista. Saat lisätietoja kotimaasi* kansallisesta yhteyspisteestä.

Jos et ole tyytyväinen ulkomailla saamaasi hoitoon, sinulla on oikeus tehdä valitus ja pyytää oikaisua. Ota yhteyttä hoitomaan* kansalliseen yhteyspisteeseen*, jos haluat saada lisätietoa mahdollisuuksistasi tehdä valitus, hakea riitojenratkaisua ja pyytää oikaisua kyseisessä maassa. Selvitä, mitä erilaisia menettelyjä on käytössä, mihin

eliini sinun on otettava yhteyttä, mitä vaiheita sinun on käytävä läpi, mitä määräaikoja sovelletaan ja millaisia menettelykustannuksia on odotettavissa.

